

A konvent munkája eredményes: kész az európai alkotmány terve

Előny a nagyobb államoknál

Lezárult az Európai Konvent munkája, az európai alkotmánytervezet szerkesztésén a magyar delegáció az EU-tagállamok küldöttségeivel együtt dolgozhatott. Szájer József, a magyar delegáció tagja úgy véli: a konvent határozata elősegíti hazánk beilleszkedését, bár az egyes rendelkezések elsősorban a nagyobb országoknak kedveznek.

Az unió jövőjéről tárgyaló Európai Konvent július 10-én fejezte be a munkáját. A tárgyalások eredményeképp megszületett az alkotmányos szerződés tervezete, amelynek elfogadásával egy, minden EU-tagállamot egyszerre kötelező alaptörvény léphet életbe. A konvent volt az első olyan európai uniós intézmény, amelyben már teljes jogú tagként vehetett részt hazánk.

EU: egységes jogi személyiség

A konvent által javasolt alaptörvényt politikai és jogi értelemben is jelentős minőségi előrelépésként értékelték az abban résztvevő magyar politikusok, a szocialista Vastagh Pál és a fideszes országgyűlési képviselő, Szájer József. A konvent másfél évvel ezelőtti megszervezése Szájer szerint már önmagában is sikernek tekinthető. A politikus nyilatkozatából kiderül: a nemzetközi fórumon széles konszenzus alakult ki a stabilitás, a hatékonyság, az átláthatóság és a tagállamok egyenlősége kapcsán.

A nemzetközi plénum megállapította, hogy szükségesnek bizonyul az Európai Unió egységes jogi személyiségének kinyilvánítása, szükséges a nemzeti parlamentek hatáskör gyakorlása feltételeinek javítása. Fontos a szubsidiaritás alapelveinek hangsúlyozása, amely azt jelenti, hogy az unióon belüli jogalkotás elsődrendű színtere az egyes tagállamok parlamentje.

Egyenlők és „egyenlőbbek”

Az intézményi átalakítások általában inkább a nagyobb államok érdekeit szolgálják, de több

A Strasbourgban székelő Európai Tanács működését is meg kell tanulnunk.

MTI fotó: Illyés Tibor

kérdésben a kis és közepes méretű országoknak is sikerült eredményeket elérniük. A legvitatottabb javaslatnak a tagállami egyenjogúság szabályozása bizonyult. A javaslat tartalmazza egy állandó elnök intézményének kiépítését, amely az unió kormányközi jellegét erősíti, ám a politikus szerint ez az intézményes egyensúlyt a nagy államok felé billentheti. Bizonyos garanciákat beépítettek az alkotmányba, hogy az elnök hatáskörét korlátozzák, de egyelőre nem lehet tudni, hogy ezek működni fognak-e, és mennyiben függ majd az első elnök személyiségétől, gyakorlatától.

Az alkotmányjavaslat értelmében az Európai Tanács elnökét két és fél évre választják, amit egyszer meg lehet hosszabbítani.

Választása minősített többséggel történik majd. Eltűnt az a megkötés, hogy az elnök ne lehessen más intézmény tagja, így a jövőben akár egyazon személy lehet az Európai Bizottság és az Európai Tanács elnöke. Az állandó elnök, a bizottság taglétszámának 15 főben való maximalizálása Szájer szerint inkább a nagy államok felé billenti a hatalmi mérleget. Az Európai Parlamentre vonatkozó rész 2009-ig 732 főben maximalizálja a parlamenti képviselők számát, a nizzai szerződésnek megfelelően.

Vétó és korlát

Az új alaptörvény a fideszes politikus szerint nem korlátozza kellő mértékben a nemzeti vétó lehetőségét. A strukturális támogatások kérdésében ugyan átme-

netileg megmarad a nemzeti vétó de csak 2007-ig, vagyis a következő pénzügyi időszak tárgyalásáig, ami akár hátrányosan is érintheti az újonnan csatlakozó államokat.

Megállapítható, hogy az új szavazati rendszerben csökken majd Magyarország súlya, és adott időszakban nem lesz állandó, teljes jogú képviselőnk, de több tagországnak sem, a bizottságban. Szájer József szerint a kormánynak a jövőben küzdenie kell azért, hogy hazánknak is azonos és teljes jogú biztosa lehessen az Európai Bizottságban, a nagyobb országok érdekeit megjelenítő Európai Tanácsnak ne legyen állandó elnöke, valamint a szövegben legyen utalás a közös európai zsidó-keresztény örökségre.

I. SZ.

Huszonötök

Ahogy közeledünk a dátumhoz, mikor Európában a tizenötből huszöt lesz, itthon kicsinek és nagyoknak egyaránt újra kell gondolnia a kabátot. Mert ha akarjuk, ha nem: 2004. május 1-jétől szinte mindent másképp kell csinálni.

Az élelmesebbje már számol: mennyi brüsszeli támogatást kapnak a termelők és hogyan fizettethetné ki a vállalkozás az évek óta halogatott beruházását az unióval. A még ennél is fífikásabb spekulál: hogyan változnak az ingatlanárak, drágul vagy olcsóbb lesz a használt kocs, miképpen lehetne a gyereket valami jófajta külföldi egyetemre járatni. A politikusok meg egyre vadabbul tusakodnak: kint azért, hogy hány képviselőt küldhessünk az ilyen-olyan szokatlan nevű intézménybe, itthon meg azért, hogy kik foglalhassák el Strasbourgban, Luxemburgban és Brüsszelben a különböző székeket. A naivak meg: reménykednek.

Még sokan hiszik: az EU a vidék szövetségese. Abban bíznak, hogy az európai államok sosem látott összefogásának részeseként meggyógyíthatók például az itthoni környezet ember ejtette sebei, megoldódnak olyan régi bajok, mint például a vidék és a főváros ellentéte. Ugyancsak sokan a várható veszteségeket próbálják mérésékelni úgy, hogy igyekeznek fölkészíteni a veszteségeket a változásokra. Lapunk eddig megjelent hús, most búcsúzó EU-tükör melléklete is azon volt, hogy elképzelhetővé és megragadhatóvá tegye, mi az, ami nyolc hónap múlva visszavonhatatlanul bekövetkezik.

Jövő májusban történelmi pillanat részesei leszünk: Magyarország a huszonöt EU-tagállam egyikévé lesz. De a májusi eufória után jönnek a hétköznapiak: mindannyian saját bőrünkön érezzük, milyen az az uniós polgári lét.

ÚJSZÁSZI ILONA

Tagszámtan

Magyarország nyolc hónap múlva már nemcsak a NATO, hanem az Európai Unió kapuin is belül lesz – teljes és egyenlő jogú tagként. E távlatból érdemes áttekinteni: a fordulatról mit mondanak a számok.

MUNKATÁRSUNKTÓL

A rendszerváltozás elején a politikusok között szinte egyöntetű volt az egyetértés abban, hogy Magyarországnak az európai államok közösségében a helye. A kilencvenes évek elején annyira derülátó volt mindenki, hogy 1994-es, a borúlátóbbak 1995-ös belépést valószínűsítettek. A kilencvenes évek második felében a Közép-Európa államaiba látogató francia elnök 2000-es csatlakozást ígért. Aztán az egész térségben nagy lett a bizonytalanság, megfoghatatlannak tűnt a bővítés, pedig az unió minden vezetőjétől azt lehetett hallani, hogy 2002 végén a felvételi tárgyalásokat lezárják.

Így lett: tavaly decemberben befejeződtek a tárgyalások, vagyis

az EU és a jelentkezők mindenben, még a pénzügyeket illetően is megállapodtak Koppenhágában, vagyis 10 ország az EU tagjává válik. Az ehhez vezető lépés volt 2003. április 16., mikor Athénban aláírták a csatlakozási szerződést. Akkor tagokká még nem váltunk, a magyar kormányfő kézigye véglegesíti belépésünket, amelyet ratifikálniuk kell az EU-tagállamok parlamentjeinek. Most ezt az időszakot éljük.

Jövő év május 1., a 10 új tag felvétele után 34 százalékkal növekszik az Európai Unió területe, az EU-polgárok 105 millióval lesznek többen, a hivatalos nyelvek száma 11-ről 20-ra emelkedik, illetve 10 új kultúrával, 10 állam történelmével, 10 ország sokféle nációhoz tartozó polgárainak gondolkodásmódjával gazdagodik az Európai Unió. E nagy bővítéssel 1 nagyobb állammal, Lengyelországgal, továbbá 3 közepessel, vagyis Magyarországgal, Szlovákiával és a Cseh Köztársasággal bővül az EU. A maradék 6 kicsi ország.

A bővítés határai

BERLIN (MTI)

– Integrációs képességünknek és készségünknek világos határai vannak. Minden európai ország kérvényezheti az EU-tagságot – közölte Verheugen, aki az EU szomszédsági politikájáért is felel. – Oroszországot ezt nem cselekedte meg és nem is fontolgatja. Ellenzem, hogy a földrajzilag Eu-

rópának nevezett egész térséget úgymond az Európai Unió végső állapotának tekintsük. Úgy hiszem, okos dolog lenne, ha az Európa politikai földrajzára vonatkozó kérdést nem válaszolnánk meg végérvényesen. Ez egyáltalán nem lehetséges. A lehetségesre kellene összpontosítanunk. Lehetséges a belátható jövőben a török kérdés megoldása.

EU a világhálón

Az európai uniós témákkal foglalkozó weboldalak folyamatosan változnak. A magyar nyelven is elérhető internetes oldalak a jelenlegi 15 tagállamról, a csatlakozásra váró 10+2 országról, az uniós és az EU-val foglalkozó hazai intézményekről nyújtanak információt.

Az uniós jogszabályok olvashatók az Euro Info Service: www.euroinfo.hu, a jogszabályok hivatalos magyar fordítása a www.im.hu, a mezőgazdasági jogszabályok a www.eu-info.hu címen. A bővítésről hírt ad a külügyminisztériumi www.mfa.gov, vagy az Európai Bizottság magyarországi delegációja www.eudelegation.hu, továbbá a Mi-

niszterelnöki Hivatal www.meh.hu alatt. Mint szinte minden minisztériumi honlapon, a belügyminisztérium is a www.b-m.hu elnevezésűn is olvasható hasznos tudnivaló, például a bevándorlásról. A regionális politikáról többek között a www.euforum.hu ad hírt. A segélyalapok közül például a Phare segélykoordináció címe: www.meh.hu/pharekoord. Az átlagember szempontjából is fontos lehet a fogyasztóvédelmi tudnivaló a www.fogyasztó-vedelem.hu cím alatt. A kis- és középvállalkozások számára hasznos oldal: a www.euroinfo.hu, a www.mva.hu, a www.gm.hu, a www.kfi.mta.hu

Teljes EU-harmonizáció szükséges a hazai intézményrendszerben

Magyarország elég fejlett az unióhoz

Bizakodva, magabiztosan és öntudatosan kell léleken felkészülnünk hazánk uniós csatlakozására – fogalmazott J. Nagy László történészprofesszor. Az EU-s intézmények átvétele sok esetben nehézséget fog jelenteni, de észre kell vennünk a nyugatiak segítő szándékát: az Európa Tanácsban a kis országok érdekei is érvényesülnek.

Elyben hazánknak is minden uniós intézményt át kell vennie az uniós csatlakozással. Ám számos esetben ez lehetetlen. A korábbi csatlakozási tárgyalásokon sikerült megegyeznünk arról, hogy ott, ahol jelentős az elmáradásunk, még néhány évnél haladékos kaphassunk a felzárkózásra – tudtuk meg J. Nagy Lászlótól, a Szegedi Tudományegyetem Európa Tanulmányok Központjának vezetőjétől. Maga az uniós intézményrendszer is jelentős változás előtt áll, hiszen a tagság 2004-től huszonötöre bővül, és zömmel kisebb országok csatlakoznak.

– Az unió legfontosabb intézménye a Miniszterek Tanácsa, ahová minden nemzetállam a maga külügy-, vagy szakminisztereit delegálja. Az egyes államok lakosságárányos szavazati pontokkal rendelkeznek, ám ezzel a kisebb államok nemzeti érdekei esetleg sérülhetnek, így egy telje-

J. Nagy László professzor úgy véli: magabiztos öntudattal kell vállalnunk európaiságunkat és magyarságunkat. Fotó: Karnok Csaba

sen új, háromlépcsős döntési rendszer bevezetése indokolt – mondta a professzor, aki kifejtette: a kis országok érdekét szolgálja, hogy az érvényes döntéshez a szavazatok minősített többsége, a szavazásban résztvevő országok zömének támogatása és a Tanácsban képviselt államok lakosságárányos többsége egyaránt szükséges.

– Persze az így megszületett

döntések sem mindig lesznek kedvezőek, ezért képviselőinknek az intézményrendszereken belül is ügyesen kell politizálniuk. Hasznos lesz, ha erős és nagy lakosságszámot képviselő szövetségeket szerzünk magunknak, akikkel együtt – végső esetben – blokkolni tudjuk az olyan döntéseket, amelyek kellemetlenek lehetnek hazánk számára. Új intézménytervezet a komisz-

zárók, biztosok rendszere, amely további esélyegyenlőséget biztosít a kisebb államok számára, mint amilyen hazánk is. Ennek megfelelően a tagállamok létszámának megfelelő számú szakterület-felügyeletet bíznának az egyes – minden nemzet által delegált – szakértőkre, akik az EU „minisztereiként” járnának el. Így akár arra is esély lenne, hogy magyar szakértő dönthetne az unió pénzügyeinek kérdésében. Természetesen minden biztos szavazati joggal rendelkezne a Tanácsban – fogalmazott a professzor.

J. Nagy László még kiemelte: teljesen alaptalan a Magyarország-szeretető szorongás az uniós csatlakozással kapcsolatban, hiszen hazánk igenis fejlett országgá lett tagja az államszövetségnek. Példaként említette: Írország a mienknél sokkal kedvezőtlenebb gazdasági helyzetből lépett a közösségbe, ahol példátlan karriert futott be. Az unió országaiban egyébként hazánkat is esélyesnek tartják hasonló eredményekre. Éppen ezért szükséges, hogy pozitív, magabiztos hozzáállással kezdjük meg munkánkat az EU-ban, s ne féltsük nemzeti önazonosságunk csorbulását, hiszen a példa Írországra, ahol a csatlakozás nemzeti megújulást hozott.

ILLYÉS SZABOLCS

EU-TÜKÖR
A Külügyminisztérium támogatásával készült.
Szerkesztette:
Újszászi Ilona